

Петрова Озель Л. П.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри українознавства і лінгводидактики
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
<http://orcid.org/0000-0002-5091-7066>

ТОПОНІМИ У ДИСКУРСІ ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНЬОГО НАЗВОТВОРЕННЯ (СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ І ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТИ)

Анотація. Творення назви літературно-художнього тексту постає окремим дискурсом, який демонструє специфіку індивідуально-авторського стилю письменника, запропонує його світогляд, менталітет, оригінальні ознаки художньої манери. Власна назва – топонім у складі різних за структурою ідеонімів (одно- та полікомпонентних) засвідчує роль як самостійного складника літературно-художнього тексту, так і органічно пов'язаного зі змістом, композицією, образною системою, мовно-стилістичними засобами.

Однокомпонентні назви («Батурич», «Полтава», «Каяла», «Бережани» Богдана Лепкого; «Берестечко» Гната Хоткевича, «Берестечко» Ліни Костенко, «Волинь» Уласа Самчука, «Ворошиловград», «Месопотамія», Сергія Жадана, «Африка» Андрія Гуменюка) аналізуються у статті як топонімоцентричні, де основна увага зосереджена на власній назві географічного, адміністративно-територіального, геополітичного, історико-регіонального об'єкта, на її символічному, концептуальному значенні.

Полікомпонентні бібліоніми («Україна в огні» Олександра Довженка, «Листи із Степової України» Докіи Гуменної, «Приазовська савана» Олексія Вишника, «Дике літо в Криму» Зірки Мензатюк, «За Перекопом є земля» Анастасії Левкової, «Подорож із Бад-Емса до Страсбурга» Ориси Демської) розширюють семантичні можливості топонімної назви у складі ідеонімів як у напрямку уточнення, звуження, конкретизації смислів, так і в плані абстрактизації, інтелектуальних рефлексій, світоглядних узагальнень. У складі культуронімів (ідеонімів, бібліонімів) простежуємо вираження лінгвостилістичних функцій топонімів, зокрема культурно-репрезентативної, етноідентифікаційної та лінгвокраєзнавчої.

Теоретичним та методологічним підґрунтям розвідки стали праці визначних науковців у сфері ономастичних досліджень: В. Лучика, С. Вербича, В. Горпинича, В. Підвойного, К. Тищенка, І. Муромцева, М. Худаша, М. Торчинського, Г. Лукаш, Л. Белея. Назви текстів художньої літератури стали предметом уваги вітчизняних науковців Ю. Карпенка, Є. Боевої, А. Куц, О. Лемак, В. Котович, Л. Легкої, Л. Мельник, однак потреба більш комплексного та системного дослідження реєстру літературно-художніх назв визначила актуальність цієї статті.

Ключові слова: власні нави, топоніми, культуроніми, ідеоніми, бібліоніми, історіоніми, назви творів, літературно-художній текст.

Постановка проблеми. У назвах літературно-художніх текстів власні іменування, зокрема топоніми, постають як поліфункційні мовні одиниці, що відіграють роль ключових

слів тексту, сприяють усвідомленню концепції твору, його ідейно-естетичних настанов, носять рекламний характер, отже, виконують функцію впливу на читача, розраховані на широкий комунікативний контекст, маркують етнокультурний простір як загальнонаціональний, так й історико-регіональний.

Специфічним ознакам топонімів у різних мовних стилях присвячено чимало розвідок знаних учених-ономастів: В. Лучика, С. Вербича, В. Горпинича, В. Підвойного, К. Тищенка, Т. Янка, І. Муромцева, М. Худаша, М. Торчинського. Літературно-художні топоніми досліджують Ю. Карпенко, О. Карпенко, Г. Лукаш, О. Немировська, О. Муромцева, К. Романенко, О. Саврей, Л. Удовенко, Г. Шотова-Ніколенко, І. Хлисту, Л. Белей, І. Скразловська, проте художнє назвотворення, зокрема стилістична роль топонімів у ньому, частково представлені у працях Ю. Карпенка, Є. Боевої, А. Куц, О. Лемак, потребує подальшого, більш глибокого аналізу.

Актуальність розвідки пов'язана з потребою виявлення семантичної, структурної та лінгвостилістичної специфіки топонімів у назвах художніх текстів, визначається запитом на простеження особливостей їх семантико-стилістичної функційності, а також зумовлена необхідністю опису й докладного аналізу однієї з найбільш специфічних функцій топонімів у художньому дискурсі – представлення української етнокультури.

Мета статті полягає у аналізі лексико-семантичних та структурних особливостей, а також відзначенні стилістичних функцій топонімної лексики у складі культуронімів, зокрема бібліонімів – найменувань літературно-художніх текстів.

Матеріалом дослідження стали назви літературних текстів (150 позицій), де в художній формі унаочнена розлога система історико-культурологічних назв – топонімів, які реалізують функції локалізації подій і явищ, визначають їх хронологію, постають символами української духовної й матеріальної культури, світогляду й менталітету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Роль заголовків твору для цілісного розуміння концепції мовотворчості письменника, зокрема особливостей стилістики сквородинівських текстів досліджує Є. Боева, наголошуючи, що «сама назва твору стає тим надто важливим ключем до тексту, що обіймає численні асоціації, примушуючи читача раз у раз повертатися до заголовка, щоб повністю зрозуміти смисл ХТ» [1, с. 4]; звертаючи увагу на топоніми у назвах поетичних текстів Івана Драча, Ю. Браїлко називає їх «центрами ономастичного простору віршів» [2, с. 96].

Частотністю у складі ідеонімічних назв вирізняються історичні топоніми, які А. Куц і О. Лемак вважають окремим ономастичним класом, лексемами, що «по-перше, конкретизують просторові відношення, по-друге, є носіями часової позиції, прив'язаної до певної епохи, по-третє, є національно маркованими одиницями», своєрідною метафорою, яка «стає елементом зв'язаного словосполучення, частиною образного твердження» [3].

Досліджуючи назви поезій М. Бажана, Ю. Карпенко відзначає, що назву твору як ономастичний елемент можна вважати «одиницею лексичного рівня, незалежно від того, чи вона виражена словом, чи словосполученням, чи цілим реченням», також одиницею синтаксичного рівня, оскільки «входить до структури, до мовної тканини твору», «причому так само незалежно від форми свого вираження», де «назва твору завжди є реченням – найчастіше називним, але нерідко й реченням іншого типу» [4].

Спираючись на попередні дослідження щодо мистецької, зокрема літературно-художньої ідеонімії [5; 6; 7; 8; 9; 10], резюмуємо, що бібліонім є важливим складником твору, який функціонує як самостійно, так і у взаємозв'язках із текстом, індивідуально-авторською манерою митця, його стилем, широким культурологічним контекстом етнонаціонального й світового мистецького дискурсу.

Виклад основного матеріалу. Макротопоніми у назвах літературно-художніх текстів репрезентовані зокрема іменуваннями континентів, материків, сторін світу («Європа. Захід» Павла Загребельного, «Завойовник Європи» Івана Корсака, «Африка» Андрія Гуменюка, «Знайти Атлантиду» Ігоря Куруса), сучасних і давніх країн та цивілізацій, островів і півостровів («Останні роки Речі Посполитої», «Смутні часи Московської держави» Миколи Костомарова, «Монголія» Івана Багряного, «Месопотамія», «Ефіопія» Сергія Жадана, «Фелікс Австрія» Софії Андрухович, «Любов, Америка і світло» Наталії Ясіновської), які належать до лексем, що розширюють межі етнонаціонального культурно-мистецького дискурсу, постають стилістичними маркерами іноетнічних колоритів.

У назвах творів української класики вживання макротопонімів, визначальних у вітчизняному історико-культурологічному дискурсі – *Україна, Гетьманщина* («Любть Україну» Володимира Сосюри, «Живи, Україно!» (назва сценарію документального фільму) Михайла Стельмаха, «Україна в огні» Олександра Довженка, «Україна кличе», «Подарунок з України» Семена Скляренка, «Листи із Степової України» Докії Гуменної, «Україна чи Малоросія» Миколи Хвильового, «Моя Україна», «Прости, Україно» Бориса Хижняка), репрезентують семантику геополітичного й ментального вибору, утвердження самобутнього шляху, постійних духовно-комунікативних зв'язків з Україною, чому активно сприяє функціонування топонімів у контексті емоційно-імперативних конструкцій, наснажених стилістикою закликів й піднесення.

Концептуальною й найбільш частотною лексемою, з якою пов'язана низка лексико-семантичних інтерпретацій мотиву захисту батьківщини, становлення й утвердження незалежності й державності, визначення геополітичних моделей і шляхів розвитку, є також етнонаціональний топонім з виразним історіософським колоритом *Запорізька Січ* та пов'язані з ним назви, що позначають центр козацької держави, місце набуття воїнами військового досвіду, підготовки до походів, визна-

чення політико-дипломатичних орієнтирів, мають символічне значення духовної столиці як козацтва, так і національно-визвольного руху українського народу («*Запорозька слава*», «*На руїнах Січі*», «*Над Кодацькими порогами*» Андріяна Кашенка).

Історико-культурний образ і стилістику міст репрезентують бібліоніми, до складу яких входять астіоніми, годоніми, агороніми, а також відтопонімні лексеми як маркери урбаністичних ландшафтів, ментальної специфіки містян, способу їх життєдіяльності: «*Байки харківські*» Григорія Сковороди, «*Сватання на Гончарівці*» Григорія Квіткі-Основа'яненка, «*Динамо Харків*» Сергія Жадана, «*Чернігівка*» Миколи Костомарова, «*Борислав сміється*» Івана Франка, «*На Кожум'яках*» Івана Нечуча-Левицького, «*Подорож до Києва*» Осипа Маковоя, «*Кам'янець-Подільський*» Івана Драча, «*Шлях на Київ*» Семена Скляренка, «*Мицкевич в Одесі*», «*На руїнах Кутаїсі*» Миколи Бажана, «*Легенди Львова*», «*Кнайпи Львова*» Юрія Винничука, «*Київські казки*» Зірки Мензатюк, «*За Перекопом є земля*» Анастасії Левкової, «*Рівне / Ровно*» Олександра Ірванця, «*Страшне, прекрасне та потворне в Чорнобилі*» Олени Паренюк, Катерини Шаванової.

Систему лінгвістичних знаків локальних географічних назв невеликих територій чи географічних об'єктів (мікротопонімів), досить широко представлену в назвах-ідеонімах («*Полтава*» Романа Андріяшика, «*Бабин Яр (Реквієм)*» Дмитра Павличка, «*Як ми їздили до Криниці*» Михайла Коцюбинського, «*Над Прутом*» (збірка віршів) Сидора Воробкевича, «*Зарваниці*», «*Бережани*» Богдана Лепкого, «*Пушино-Гута*» Семена Скляренка), львівська дослідниця Н. Сокол-Клепар розглядає як «своєрідну енциклопедію», «потужний національно-культурний ресурс», корельований зі «свідомістю та номінотворчими здібностями народу», «ідентифікатор насамперед місць, а також людей, які на них проживають» [11, с. 202].

Серед топонімоцентричних назв творів простежуємо різні за структурою одиниці: одно-, дво- та полікомпонентні:

– **однокомпонентні**, як правило субстантивного типу, назви країн, регіонів, населених пунктів – ойконімів із семантикою місця події, нерідко з символічним значенням, сформованим на ґрунті взаємодії топоніма з системою інших художньо-стилістичних засобів твору: «*Батурин*», «*Полтава*», «*Каяла*», «*Зарваниці*», Богдана Лепкого, «*Берестечко*» Гната Хоткевича, «*Берестечко*» Ліни Костенко, «*Волинь*» Уласа Самчука, «*Ефіопія*» Сергія Жадана;

– **двокомпонентні** назви представлені переважно ад'єктивно-субстантивними сполуками, які найбільш яскраво репрезентують епітетні, метафоричні, метонімічні, алюзивні назви: «*Степова Еллада*» Євгена Маланюка, «*Чорнобильська Мадонна*» Івана Драча, «*Скіфська Одиссея*» Ліни Костенко, «*Чумацький шлях*» Володимира Малика, «*Сині Води*» Володимира Рутківського, «*Зелені Млини*», «*Кам'яний Брід*» Василя Земляка, «*Холодний Яр*» Юрія Горліса-Горського;

– серед **трикомпонентних** бібліонімів найбільше прийменникових конструкцій із значенням місця дії й напрямів руху: «*Сватання на Гончарівці*» Григорія Квіткі-Основа'яненка, «*Іфігенія в Тавриді*» Лесі Українки, «*Подарунок з України*» Семена Скляренка, «*Діти Чумацького шляху*» Докії Гуменної, «*Там, за Збручем*» Олега Клименка;

– **чотирикомпонентні** ідеоніми, окрім топонімних назв включають лексеми, що увиразнюють додаткові семантичні відтінки бібліонімів: «*Дике літо в Криму*» Зірки Мензатюк,

«Картинки з життя Буковини» Ольги Кобилянської, «Глітвейн дорогою на Говерлу», «Незвичайне Різдво у Карпатах» Василя Карп'юка, «З-під Полтави до Бендер» Богдана Лепкого, «Репортаж з Карпатської України» Уласа Самчука, «За Перекопом є земля» Анастасії Левкової;

– **п'ятикомпонентні** бібліоніми: «В степу безкраїм за Уралом» Зінаїди Тулуб, «Як ми їздили до Криниці» Михайла Коцюбинського.

Серед полікомпонентних привертають увагу двотопонімні назви («З Дніпра на Дунай» Андріяна Кашенка, «З-під Полтави до Бендер» Богдана Лепкого, «Подорож із Бад-Емса до Страсбурга» Орсіс Демської), антропонімно-топонімні («Хмельницького обступлення Львова» Маркіяна Шашкевича, «Кость Гордієнко – останній гетьман Запорожжя» Андріяна Кашенка).

У складі назв творів як найбільш яскравих носіїв інформації про специфіку духовної й матеріальної культури різних країв етнокраєзнавча семантика простежується у топонімах – назвах історико-етнографічних регіонів (*Таврида, Волинь, Буковина, Гуцульщина, Поділля, Галичина, Приазов'я, Лемківщина*) з оригінальними рисами їх окремих областей, серед як одно-, так і полікомпонентні ідеоніми: «Іфігенія в Тавриді» Лесі Українки, «Волинь» Уласа Самчука, «Букова земля» Марії Матіос, «Волинський рік» Леоніда Мосендза, «Моя Гуцульщина» Платона Воронька, «Буковинська повість» Ігоря Муратова, «Подільська притча» Бориса Хижняка, «Лемківщина в серці моїм» Володимира Барни, «Волинська височина» Юлії Бундочної, «Галицька сага» Петра Лущика, «Приазовська савана» Олексія Вишника).

Назви творів української класики засвідчені також ойконімами та відтопонімною лексикою з метою представлення специфічних світоглядно-ментальних особливостей, пов'язаних із звичаями, обрядами, віруваннями окремих регіонів: «Конотопська відьма», «Сватання на Гончарівці» Григорія Квітки-Основ'яненка, «Гуцули, мешканці Східного Прикарпаття» (1837), «Бойки, русько-слов'янський люд у Галичині» (1839), «Лемки, мешканці Західного Прикарпаття» (1841), «Монастир Скит у Маняві» (1848) Івана Вагилевича, «Верховина» (назва збірки) Марка Черемшини, «Винайдений рукопис про руський край» Леся Мартовича.

Історична романістика і її назвотворення активно демонструє ідеоніми, які кодифікують місця відомих подій, локалізують і характеризують геополітичні процеси, маршрути подорожей, військових походів, векторів української і світової дипломатії: «Батурич», «Полтава», «Над Десною», «З-під Полтави до Бендер», «Каяла» Богдана Лепкого, «На Кожум'яках» Івана Нечуя-Левицького, «Оборона Буші» Михайла Старицького, «Берестечко» Гната Хоткевича, «Берестечко» Ліни Костенко, «Гловайськ» Євгена Положія, «Ворошиловград» Сергія Жадана, репрезентують відомі офіційні й менш знані, представлені у фольклорних текстах, літературних творах назви історико-етнографічних регіонів: «Іфігенія в Тавриді», «Кримські спогоди» Лесі Українки, «Волинь», «Ост» («Морозів хутір») Уласа Самчука, «Лицарі Дикого поля» Ярослава Дегтяренка, «Букова земля» Марії Матіос, «FM Галичина» Тараса Прохаська, передають особистісні й соціальні настрої, історичні й культурологічні паралелі, являють собою образні метафоричні та метонімічні назви з метою створення ефектів як реально-подієвих, так і філософсько-психологічних харак-

теристик: «Борислав сміється» Івана Франка, «Зачарована Десна», «Україна в огні» Олександра Довженка, «Чорнобильська Мадонна» Івана Драча.

Традиція мовно-образного осмислення природних стихій, ґрунтована на виразному й колоритному зображенні води як носія семантики спокою, вмиротворення, злагоди, чистоти думок і почуттів, а також протилежної за значенням символіки боротьби, змагань, рішучих дій, національного визволення знайшла яскраве художнє втілення в макро- й мікрогідронімах, зокрема пелагонімах та потамонімах, що досить часто функціонують у назвах творів («Над Десною», «Каяла» Богдана Лепкого, «Над Прутом» Сидора Воробкевича (збірка віршів), «Дніпрові пороги» Дмитра Яворницького, «Над Черемошем. Гуцульські мотиви» Михайла Стельмаха, «З Дніпра на Дунай» Андріяна Кашенка, «Зачарована Десна» Олександра Довженка.

Ороніми як репрезентанти гірської тематики й екзотичних ландшафтів, що традиційно слугують стилістичним настановам створення філософсько-романтичного тла для зображення героїв, в українському літературно-художньому назвотворенні представлені такими типами ідеонімів: «Бескиди» Володимира Барни, «Карпати» Семена Скляренка, «В степу безкраїм за Уралом» Зінаїди Тулуб, «Глітвейн дорогою на Говерлу», «Незвичайне Різдво у Карпатах» Василя Карп'юка.

Топоніми як оригінальний складник літературно-художнього дискурсу, зокрема ідеонімів, демонструють «географію» індивідуально-авторського мистецького світу, а також горизонти охоплення вітчизняного й світового культурно-мистецького простору, розширюють межі творчого сприйняття контекстів як у напрямку їх локалізації, збагачення місцевої, краєзнавчої семантики, так і актуалізують смисли світових глобалізаційних процесів, отже, «вибудовують потрібний авторському задуму зміст, виступають незамінними показниками певного історичного часу та відповідної географії в художньому творі» [12, с. 333].

Висновки й перспективи подальших досліджень. Топоніми у складі назв літературно-художніх текстів як номінанти й символи соціокультурного простору найбільш тісно пов'язані з проявами духовної й матеріальної культури, яскраво й колоритно засвідчують специфічні художньо-стилістичні функції – *культурно-репрезентативну*, а також пов'язану з нею *етноідентифікаційну*, оскільки онімна лексика з її численними різновидами глибоко закорінена в історію, традиції, звичаї.

Поряд із основними, найбільш показовими функціями (визначення місця об'єкта чи події, номінативно-ідентифікаційна, інформативно-пізнавальна, емоційно-експресивна), топоніми у назвах художніх текстів відіграють роль як одиниці, що актуалізують систему лінгвокраєзнавчої семантики: характеризують природні ландшафти різних територій і регіонів, створюють художнє тло для представлення персонажів та їх походження; завдяки закріпленій за ними позатекстовій та контекстній історико-культурологічній, зокрема краєзнавчій інформації, постають як ключові, концептуальні одиниці.

Актуальність і перспективність майбутніх досліджень передбачаємо у зв'язку з необхідністю більш глибокого аналізу лексико-семантичних і стилістичних паралелей топонімів у назвах текстів із образною системою, мовними засобами, проблематикою, концептуальними положеннями твору.

Література:

1. Боева Є.В. Заголовки у творчій спадщині Григорія Сковороди (структурно-семантичний аспект). *Записки з ономастики*. 2005. № 9. С. 3–11.
2. Браїлко Ю. Український топонімний код у поезії Б. Олійника. *Мовознавство*. 2015. № 21. С. 90–97.
3. Куц А., Лемак О. Історичні топоніми в сучасній літературі. <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/445>
4. Карпенко Ю.О. Назва твору як об'єкт ономастики (переважно на матеріалі творчості Миколи Бажана). http://karpenko.in.ua/wp-content/uploads/2013/03/Nazva_tvoru_75.pdf
5. Карпенко Ю.О. Про назви творів Ліни Костенко. <http://kulturamovu.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine41-4.pdf>
6. Петрова Озель Л.П. Топоніми в системі засобів лінгвокраєзнавства: літературно-художній і етнокультурний контекст. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2023. № 60. С. 36–39.
7. Петрова Озель Л.П. Топоніми у назвах літературно-художніх текстів (структурно-семантичний аспект). *Матеріали III Міжнародної славістичної конференції, присвяченої пам'яті святих Кирила і Мефодія*. Київ – Софія – Харків – Шумен. 23 травня 2023 року. ХНПУ: ХІФТ. С. 279–285.
8. Завальнюк І. Трансформація українських фразеологізмів і паремій у заголовках сучасних українських газет. *Матеріали III Міжнародної славістичної конференції, присвяченої пам'яті святих Кирила і Мефодія: «Національні наукові традиції в слов'янському світі»* / за заг. ред. О.О. Маленко. Харків – Шумен :ХНПУ; ХІФТ, 2023. С. 148–154.
9. Книш О.В. Лінгвістичний аналіз найменувань кінофільмів : автореф. дис. канд. філол. наук. Одеса, 1992. 17 с.
10. Котович В., Легка Л., Мельник Л. Лінгвістична інтерпретація художнього тексту : навч. посіб. для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за галузі знань 01 Освіта / Педагогіка (спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література)). Дрогобич : ДДПУ ім. І. Франка, 2023. С. 17–28.
11. Сокіл-Клепар С. Мікропоніми в усній народній словесності. *Вісник Львівського університету*. 2020. Вип. 72. С. 193–199.
12. Шотова-Ніколенко Г. Топоніми як засіб створення і зміни часопростору в художньому творі. *Наукові записки ТНПУ. Серія : Мовознавство*. 2017. № 1 (27). С. 331–334.

Petrova Ozel L. P. Toponyms in the discourse of literary and artistic creation (linguistic and structural-semantic aspects)

Summary. The creation of the title of a literary and artistic text appears as a separate discourse that demonstrates the specifics of the writer's individual authorial style, presents his worldview, mentality, and original features of the artistic manner. The theoretical and methodological basis of the research were the works of prominent scientists in the field of onomastic research: V. Luchyk, S. Verbych, V. Horpynych, V. Pidvoyny, K. Tyshchenko, I. Muromtsev, M. Khudas, M. Torchynskyi. H. Lukash, O. Savrei, L. Beleya. Titles of fiction texts became the subject of attention of domestic scientists Yu. Karpenko, E. Boeva, A. Kuts, O. Lemak, however, a more comprehensive and systematic study of the register of literary and fiction titles determines the relevance of this article.

A proper name – a toponym in the composition of ideonyms with different structures (single-component, multi-component) attests to the role of both an independent component of a literary and artistic text, and organically connected with the content, composition, image system, and other linguistic and stylistic means. One-component names are analyzed in the article as toponymic, where the main attention is focused on the proper name of a geographic, administrative-territorial, geographic, geopolitical, historical-regional object, its symbolic, conceptual meaning. Two- and multi-part names of works ("Ukraine is on Fire" by Oleksandr Dovzhenko, "Ukraine is Calling", "A Gift from Ukraine" by Semyon Sklyarenko, "Letters from Steppe Ukraine" by Dokia Humennaya, M. Kotsyubynskyi "How we went to Krynytsia", Ulas Samchuk "Report from Carpathian Ukraine", Zirka Menzatyuk "Wild summer in Crimea", Anastasia Levkova "There is land beyond Perekop") expand the semantic possibilities of toponymic names in the composition of ideonyms both in the direction of clarification, narrowing, concretization of meanings, and in terms of abstraction, intellectual reflections, worldview generalizations.

In the composition of cultural onyms (ideonyms, biblionyms), we trace the expression of the linguistic stylistic functions of toponyms, in particular cultural-representative, ethno-identifying, and linguistic-regional.

Key words: proper names, cultural names, toponyms, ideonyms, historical names, titles of works, literary and artistic text.